

Projekt

z dnia 13 września 2023 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR LV. .2023
RADY MIEJSKIEJ GMINY OSIECZNA**

z dnia 21 września 2023 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Osieczna na lata 2023-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zmianami) Rada Miejska Gminy Osieczna uchwala, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Osieczna na lata 2023-2030 przyjęty uchwałą nr 1/2023 Zebrania Mieszkańców Osiedla Miasta Osieczna z dnia 4 września 2023 r., stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XLVII/333/2022 Rady Miejskiej Gminy Osieczna z dnia 29 listopada 2022 r. w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Osieczna na lata 2022 - 2029.

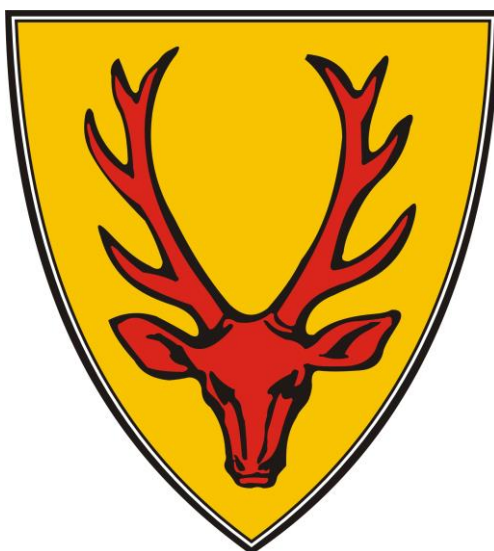
§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Osieczna.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr LV. .2023
Rady Miejskiej Gminy Osieczna z dnia
21 września 2023 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI OSIECZNA na lata 2023 - 2030

GMINA OSIECZNA

Urząd Gminy Osieczna
ul. Powstańców Wlkp. 6
64-113 Osieczna
tel. (65) 5350 016
e-mail: urząd@osieczna.pl

1. Spis Treści

1. Spis treści

2. Wstęp

3. Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja

4. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

4.1. Środowisko przyrodnicze

4.2. Środowisko kulturowe

1) zamek

2) klasztor

3) cmentarz ewangelicki

4) wiatraki koźlaki

5) obiekty wpisane do rejestru zabytków

4.3. Dziedzictwo historyczne i religijne

4.4. Obiekty i tereny

4.5 Gospodarka i rolnictwo

4.6. Sąsiedzi i letnicy

4.7. Instytucje

4.8. Ludzie, organizacje społeczne

5. Obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne

6. Analiza zasobów miejscowości – atuty i słabe strony

7. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości, w której będzie realizowana operacja

8. Wizja stanu docelowego

9. Arkusz planowania

10. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej 7 lat od dnia przyjęcia planu odnowy miejscowości w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju miejscowości, z podaniem szacunkowych kosztów ich realizacji

2. Wstęp

Celem opracowania Planu Odnowy Miejscowości Osieczna jest sformułowanie strategii rozwoju miejscowości, a przedmiotem jest:

- analiza zasobów miejscowości,
- analiza korzystnych i niekorzystnych cech wewnętrznych, oraz potencjalnych szans i zagrożeń występujących w otoczeniu, które mogą mieć wpływ na przyszłość miejscowości i jej mieszkańców,
- wizja rozwoju miejscowości,
- priorytety rozwojowe, cele i projekty.

Miejscowość musi dysponować Planem Odnowy w celu wykorzystania w pełni istniejącego potencjału i szans rozwojowych, w tym dostępu do środków pomocowych pochodzących z Unii Europejskiej i funduszy krajowych.

3. Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja

Miasto Osieczna leży w województwie wielkopolskim, w odległości ok. 10 km na północny wschód od Leszna. Miasto na dzień 15.11.2022 r. zamieszkuje 2380 osób. Osieczna, będąca jedynym miastem w gminie stanowi jednocześnie siedzibę władz Gminy Osieczna.

Osieczna położona jest w odległości od:

- Poznania – 78 km
- Wrocławia – 106 km
- Śremu – 34 km
- Gostynia – 28 km

źródło: Urząd Gminy Osieczna

Zjawiskiem niewątpliwie korzystnym zarówno dla gminy jak i miasta, jest jego prawie centralne położenie na terenie gminy. Można stąd dojechać do wszystkich miejscowości położonych w gminie utwardzonymi drogami. Przez miasto od południowego zachodu na północny wschód przebiega droga wojewódzka nr 432 Leszno – Śrem – Poznań. W pobliżu

Osiecznej w południowej części gminy przebiega droga krajowa nr 12 Głogów – Leszno – Gostyń – Jarocin. Układ tych szlaków komunikacyjnych zapewnia mieszkańcom miasta dogodne połączenia drogowe z ważniejszymi ośrodkami miejskimi w okolicy, w tym głównie z miastem powiatowym Leszno i stolicą regionu Poznaniem.

Miejscowość leży na południowym krańcu Pojezierza Krzywińskiego, stanowiącego fragment znacznie większej jednostki pojeziernej - Pojezierza Leszczyńskiego. Miasto od strony wschodniej położone jest nad brzegami Jeziora Łoniewskiego. Położenie u stóp jeziora i w urozmaiconym wzgórzami moreny dennej terenie stanowi o niezwykle malowniczym usytuowaniu Osiecznej, tworzącej jeden z najpiękniejszych zakątków tzw. Ziemi Leszczyńskiej i Wielkopolski. Przez centrum miasta przepływa rzeka Samica.

W mieście występuje zróżnicowana konfiguracja terenu. Najwyżej, spośród starej części miasta - położony jest Rynek i kościół, a wszystkie drogi, które do nich prowadzą, wspinają się ku górze. Rejon Osiecznej ma stosunkowo młodą rzeźbę polodowcową. Niedaleko od miasta, na południe, występują relikty leszczyńskiej moreny czołowej. Morena ta została w znacznym stopniu rozmyta przez wody roztopowe i dlatego tworzy pojedyncze wzgórza tzw. ostańce. Pełne uroku są zakątki w rejonie Stanisławówki z „Jaworowym Jarem”. Takich miejsc nie brakuje wokół Osiecznej. Pomijając to, wyjątkowe w swej urodzie miejsce, miasto jest otoczone polami, łąkami i lasami. Dominuje tutaj drzewostan liściasty. Są to przeważnie buki, jawory, dęby, jesiony. Duży płat leśny o nazwie Las Osieczna, rozpościera się po obu stronach drogi łączącej Osieczną z Leszmem, jednak tutaj przeważa drzewostan iglasty. Niewielkie płaty lasów występują też w rejonie Drzeczkowa i Goniembic, natomiast na zachód i wschód od Osiecznej - jak okiem sięgnąć rozpościerają się pola uprawne.

4. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

Analizę zasobów miejscowości przeprowadzono na podstawie analizy dostępnych danych statystycznych, opracowań książkowych nt. miasta Osieczna oraz danych udostępnionych przez Urząd Gminy Osieczna.

Zasoby – to wszelkie elementy materialne i niematerialne miasta i otaczającego go obszaru, które mogą być wykorzystane obecnie bądź w przyszłości w budowaniu i realizacji publicznych lub prywatnych przedsięwzięć z zakresu odnowy miasta.

W analizie zasobów wzięto pod uwagę następujące rodzaje zasobów:

- środowisko przyrodnicze,
- środowisko kulturowe,
- dziedzictwo religijne i historyczne,
- obiekty i tereny,
- gospodarkę i rolnictwo,
- sąsiadów i letników,
- instytucje,
- ludzi, organizacje społeczne.

4.1. Środowisko przyrodnicze

- Jezioro Łoniewskie - Miasto leży na południowym krańcu Pojezierza Krzywińskiego, stanowiącego fragment większej jednostki – Pojezierza Leszczyńskiego. Osieczna położona jest u stóp Jeziora Łoniewskiego, nad północno – zachodnim jego krańcem. Powierzchnia jeziora to ok. 102 ha, maksymalna głębokość wynosi 5,4 metra, a średnia 2,1 metra.

- Rzeźba polodowcowa - Osieczna położona jest na terenie urozmaiconym wzgórzami moreny czołowej oraz dennej. Dlatego też położenie miasteczka jest wyjątkowo malownicze i okolice Osiecznej tworzą jeden z najpiękniejszych zakątków ziemi leszczyńskiej. Rejon Osiecznej ma stosunkowo świeżą jeszcze rzeźbę polodowcową.
- „Jaworowy jar” - Po stronie północno-zachodniej jeziora znajduje się część Osiecznej zwana Stanisławówką. Znajduje się tutaj tajemniczy "Wydor", stanowiący głębokie rozcięcie erozyjne. Po jego dnie sączy się niewielka rzeczka zmierzająca w kierunku jeziora. Na końcu jaru, na zboczu, znajduje się tajemnicza nisza, która przez okoliczną ludność jest nazywana jaskinią. Ten nadzwyczaj urokliwy zakątek przyrodniczy, jest owiany wątkiem tajemniczości. Jest to miejsce niezwykle, nie tylko ze względu na ukształtowanie terenu, ale także ze względu na występowanie tutaj rzadkich gatunków roślin i okazałego drzewostanu. Na terenie Stanisławówki przetrwał kilkunastohektarowy obszar lasu o wyjątkowych walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Występuje tutaj pięć zespołów leśnych, wiele gatunków roślin, a wśród nich gatunki chronione. Miejsce to potocznie zwane jest „Jaworowym jarem”.
- Rzeka Samica - Poprzez jezioro przepływa niewielki ciek wodny „Samica” który swój początek ma w jeziorze Grodzisko, a dalej poprzez jezioro Łoniewskie – przepływa obok zamku i przez miasto, zmierza do jeziora Drzeczkowskiego. Otoczone jest także wzgórzami moreny czołowej, które powodują występowanie urozmaiconych krajobrazów i środowisk.
- Park przy zamku - Osieczna położona jest wśród pól, łąk i lasów. W mieście występuje dużo terenów zieleni min. 2-hektarowy park przyzamkowy, w którym przeważa starodrzew. Park ten wpisany jest do rejestru zabytków.
- Natura 2000 - Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska, które zostało opublikowane w Dz. U. Nr 229 poz. 2313 z 2004 roku i weszło w życie z dniem 5 listopada 2004 r. a dot. obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 część terenów należących administracyjnie do miasta Osieczna weszła w skład obszaru Natura 2000 „Zbiornik Wonieść” - PLB300005. Ponadto jezioro Łoniewskie oraz część terenów należących administracyjnie do miasta Osieczna została włączona do projektowanego do utworzenia obszaru Natura 2000 „Zachodnie Pojezierze Krzywińskie” - PLH300014.

4.2. Środowisko kulturowe

Wśród najciekawszych zabytków architektury w Osiecznej wymienić można:

- ✓ zamek z parkiem,
- ✓ klasztor o.o franciszkanów
- ✓ kościół poreformatorski,
- ✓ cmentarz ewangelicki,
- ✓ wiatraki koźlaki,
- ✓ zabytkowe kamieniczki na rynku.

1) Zamek

Pierwszy drewniany zamek był prawdopodobnie umiejscowiony na miejscu dzisiejszego rynku. Wybudował go pierwszy wymieniony w źródłach historycznych właściciel Osiecznej Wojśław Borek, dziedzic Gryżyny i kasztelan santocki, który zapoczątkował osiecką linię rodu Borków. Wykorzystał miejsce, które leżało nad samym brzegiem jeziora Łoniewskiego i na wzór ówczesnych władców feudalnych, zabezpieczył zamek od strony miasta fosą i 6-metrowej grubości murem z mostem zwodzonym i dwiema

wieżyczkami obronnymi. Na resztki tych fortyfikacji natrafiono podczas prowadzenia prac ziemnych w latach dziewięćdziesiątych. Zamek w ciągu wieków przechodził z rąk do rąk wielu właścicieli i był wielokrotnie przebudowywany. Stopniowo też popadał w ruinę. Można powiedzieć, że los uśmiechnął się do zamku dopiero w 1861 roku, gdy zamożny nabywca Henryk Burghard Abegg przebudował południową część zamku, nadając jej zwartą konstrukcję utrzymaną w barokowym stylu z płaskim dachem i balustradową attyką w części środkowej. W latach 1895-1906 zamek został ponownie przebudowany i odrestaurowany przez kolejnego, niemieckiego właściciela Henryka von Heydebranda. W tym stanie dotrwał do dziś. W architekturze przebudowanego zamku von Heydebrand wprowadził elementy historyzmu i secesji, zachowując wszystkie ocalałe składniki elewacji poprzednich właścicieli. Dzisiejszy zamek kryje w sobie partie z końca XVI wieku, a także znacznie dawniejsze gotyckie. Klejnoty dzisiejszego zamku to:

- ✓ kuty w piaskowcu portal wiodący do sali rycerskiej,
- ✓ cztery wmurowane kamienne tablice, dwie przedstawiają szlacheckie herby, a dwie następne zawierają łacińskie teksty,
- ✓ sala rycerska.

Zamek otoczony jest dwuhektarowym parkiem, w którym dominuje starodrzew. Na uwagę zasługują stare platany i przeszło półtorawieczne dęby. W części wschodniej parku rośnie potężny czerwony buk i kilka drzew kołczastych. Nad brzegiem jeziora, naprzeciw zamku, rozwinęła się prawie stuletnia lipa. Opodal rośnie malowniczy jesion z oryginalnie rozwichrzonymi konarami. Ponadto w parku rosną osiki, topole, olchy, wierzby, octowce, srebrne i japońskie świerki, jodły, sosny amerykańskie, krzewiaste cisy i wiele innych. Od strony południowej zamku kwitną w lecie magnolie, rododendrony i różowe azalie. Dzisiaj w zamku mieści się Centrum Rehabilitacji im. Prof. Mieczysława Walczaka.

2) Klasztor o.o. franciszkanów

Franciszkanie zostali sprowadzeni do Osiecznej aby stanowić przeciwwagę dla „innowierców”, których głównym ośrodkiem było pobliskie Leszno. Sprowadził ich 14 sierpnia 1622 roku Adam Przyjemski. Pierwsi franciszkanie początkowo umieszczeni zostali na zamku, by później przenieść się do drewnianego klasztoru. W 1691 Zofia Opalińska ufundowała klasztor w obecnej postaci, zaś kościół pw. św. Walentego wzniesiony został przez Józefa Mycielskiego w latach 1729-33. Twórcą projektu był włoski architekt Pompeo Ferrari, ten sam, który zaprojektował leszczyński ratusz. Obecny wystrój kościoła przyklasztornego został wykonany w latach 1784-86. Posiada cenne wyposażenie rokokowe z lat 1784-87, wyrzeźbione w dębie, o naturalnym kolorze drewna. W ołtarzach znajdują się cztery obrazy Franciszka Szmuglewicza z 1786 roku. Pod chórem znajduje się tablica ku czci powstańców wielkopolskich informująca o tym, że zbierał się tutaj sztab powstańczy Grupy Leszno w 1919 roku. Magnesem przyciągającym rzesze turystów i pielgrzymów do klasztoru ojców franciszkanów w Osiecznej, jest słynący łaskami obraz Matki Boskiej Bolesnej z Dzieciątkiem. Nie jest znane nazwisko autora obrazu. Obraz znajdował się w kościele już w pierwszej połowie XVII wieku. Być może od samego początku istnienia klasztoru, czyli od 1622 roku. Nie wiadomo dokładnie w jaki sposób znalazł się w świątyni. Doniosłym wydarzeniem w powojennej historii była papieska koronacja cudownego obrazu Matki Boskiej Bolesnej. Odbyła się 5 sierpnia 1979 roku, a dokonał jej arcybiskup metropolita poznański Jerzy Stroba w obecności księży biskupów, licznego duchowieństwa i około trzydziestu tysięcy wiernych.

3) Cmentarz ewangelicki

Cmentarz położony jest na krańcu miasta, w klinie pomiędzy drogami prowadzącymi do Leszna i Ponieca. Obecnie cmentarz graniczy od północnego - zachodu ze stacją paliw

płynnych, od zachodu przez drogę z zabytkowymi wiatrakami, a od południowego - zachodu z piekarnią. Cmentarz jest położony na wzniesieniu. Jego powierzchnia wynosi 1,8 ha. W dawnych czasach posiadał on metalowe ogrodzenie z betonowymi słupkami – obecnie zachowane fragmentarycznie. Ogrodzenie pochodzi z drugiej połowy XIX wieku, natomiast brama cmentarna z pierwszej połowy tego wieku. Dawna kaplica cmentarna została zamieniona na magazyn stacji paliw – obecnie jest nieużywana i stopniowo popada w ruinę. Cmentarz ma charakter parku, z nieregularnym układem kwater i dróg. Na cmentarzu są dwie płyty nagrobne z drugiej połowy XIX wieku. Są tutaj 4 nagrobki wolnostojące z drugiej połowy XIX wieku i 8 nagrobków wolnostojących z pierwszej połowy XX wieku. Cztery nagrobki wolnostojące nie mają tablic inskrypcyjnych (brak marmurowych lub szklanych płyt). Jest tu grobowiec rodziny Heidebrand, właścicieli majątności Osieczna od drugiej połowy XIX wieku do 1945 roku. Cmentarz ewangelicki w 2007 roku został uporządkowany i otwarto tam lapidarium poewangelickie. Obecnie jest celem spacerów, a na starych nagrobkach często palą się znicze.

4) Wiatraki koźlaki

Osieckie wiatraki należą do bardzo rzadkich okazów tego typu architektury w Polsce. Stanowią jedyny na skalę kraju, a być może nawet Europy kompleks trzech wiatraków koźlaków. Swą nazwę zawdzięczają temu, iż w razie konieczności, mogły być obracane wokół swej osi „na wiatr”. Te kilkunastometrowej wysokości budowle, mógł obrócić rosły mężczyzna, lub używano do tego koni. Wiatraki usytuowane są na wzgórzu przy ruchliwej trasie Leszno - Śrem. Były one świadkami zaciętej bitwy, która została stoczona pod ich skrzydłami 11 stycznia 1919 roku, nazywanej "Bitwą pod wiatrakami" z pruskim najeźdźcą, bitwy wygranej przez powstańców z Osiecznej, Krzywina i Śmigła. Najstarszy z wiatraków został wybudowany w 1761 roku, a pozostałe dwa pochodzą z XIX wieku. Obecnie jeden z nich pozostaje w prywatnych rękach, a na bazie dwóch pozostałych utworzone zostało Muzeum Młynarstwa i Rolnictwa w Osiecznej. Swą pierwotną funkcję zachowały do przełomu lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, kiedy to ostatni młynarz Józef Heinze zaprzestał mielenia zboża.

W 2007 r. ogłoszono konkurs na nadanie imion osieckim wiatrakom. Odtąd nazywane są imionami ostatnich młynarzy: Franciszek, Józef Adam i Leon.

5) obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- trzy wiatraki koźlaki,
- zamek,
- brama przy kościele pw. Świętej Trójcy,
- kościół klasztorny p.w. św. Walentego i klasztor,
- mur otaczający zabudowania klasztorne,
- kościół p.w. Trójcy Przenajświętszej XV/XVI przebudowany XVIII w.,
- park krajobrazowy w zespole zamkowym,
- zespół budowlany i układ urbanistyczny,
- kamieniczki nr 12, 15, 21, 22, 23, 26, 31, 4

4.3. Dziedzictwo historyczne i religijne

Tereny Osiecznej ze względu na swe bogactwo przyrodnicze zamieszkiwane były przez ludzi od wieków. Liczne ślady dowodzą tego, że na terenie dzisiejszego miasta i w najbliższym jego otoczeniu, człowiek zamieszkiwał już przed paroma tysiącami lat. Pozostałości po praprzodkach, najliczniej stwierdzono w północnej, północno-wschodniej i zachodniej części dzisiejszego miasta. W tym też miejscu, od pierwszych wieków

kształtującej się państwowości Polan, Osieczna stanowiła warowne przejście strzegące drogi wiodącej w głąb kraju.

Pierwszym, wymienionym w źródłach historycznych właścicielem Osiecznej w latach 1365-1385 był Wojśław Borek, dziedzic Gryżyny, kasztelan santocki. Pobyt Wojśława Borka w Osiecznej przypada na okres schyłku panowania Kazimierza Wielkiego, a następnie królowej Jadwigi. Wojśław zapoczątkował osiecką linię rodu Borków i wybudował zamek - Castrum. Prawdopodobnie to Wojśław Borek nadał prawa miejskie Osiecznej, najpóźniej w 1370 roku, oparte na prawie średzkim. Prawdopodobnie on też nadał miastu herb - w złotym polu czerwona głowa jelenia z rogami skierowana do przodu. Rodowód nazwy *Osieczna* nie został jak dotąd dostatecznie wyjaśniony. Istnieje kilka teorii na temat powstania nazwy, jednak trudno, definitywnie rozstrzygnąć, czy któraś z nich jest prawdziwa. Jedna z nich nazwę miasta wiąże z legendą:

„Na miejscu dzisiejszego miasta była osada nazywana Wojnowo, założona przez rycerza Wojnę. Gdy zamkiem władał wnuk Wojny, napadli na niego Husyci, chcący dobrać się do tutejszych skarbów. Zamek otrzymał w ostatniej chwili pomoc od Bożywoja z Kąkolewa. Oblężeni, gdy zauważyli, że nadchodzi pomoc, głośno krzyčili: Odsiecz!!! Odsiecz!!!. Przybyła ona gankiem znajdującym się pod dnem jeziora. O tajemniczym ganku wiedział stary lirnik Wojny i przekazał tę informację Bożywojowi. Po zwycięstwie postanowiono Wojnowo nazwać Odsieczą, a z czasem Osieczną. Aby jednak nazwa Wojnowo nie zaginęła, najbliżej położone siolo nazwano Wojnowicami”.

Zapisy źródłowe natomiast wskazują wyraźnie, że od końca XIV wieku do roku 1478, nazwa wahała się pomiędzy formami Osieczno, a Osieczna. Ostatecznie zwyciężyła nazwa rodzaju żeńskiego Osieczna. Właściciele osieckiego zamku zmieniali się w ciągu wieków dość często. Należały do nich między innymi rodziny: Borków, Górków, Czarnkowskich, Przyjemskich, Opalińskich, Mycielskich, Skoroszewskich od 2 połowy XVIII w. w rękach niemieckich. W 1861 r. zamek nabył Henryk Burghard Abegg a po nim Henryk von Heydebrand. Dwa ostatnie nazwiska świadczą, że Osieczna po utracie niepodległości przez Polskę znalazła się pod zaborem Pruskim. Osieczna znalazła się w granicach departamentu poznańskiego i w powiecie kościańskim, a w początkach XIX wieku wcielona została do powiatu wschowskiego. Pomimo utraty niepodległości miasto prężnie się rozwijało. Liczba ludności w XIX wieku powoli, ale systematycznie się zwiększała. W roku 1816 Osieczna liczyła 940 mieszkańców, w 1845 - 1283 – z czego 607 stanowili katolicy, 428 protestanci i 248 Żydzi. W roku 1872 liczba mieszkańców wzrosła do 1698 osób, z czego 1150 stanowili katolicy, 450 protestanci oraz 98 Żydzi. W roku 1883 Osieczna liczyła 1776 mieszkańców. Liczby te wskazują, że liczba katolików – w większości Polaków stale wzrastała, tak więc akcja germanizacyjna tych terenów nie przynosiła skutku. Przyczyniała się do tego w znacznym stopniu działalność organizacji mających na celu podnoszenie świadomości mieszkańców takich jak: Koło Śpiewu „Lutnia”, Kółko Rolnicze, Bank Ludowy, Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa „Rolnik” itp. Pełnię niepodległości miasto odzyskało w wyniku wybuchu powstania wielkopolskiego. W dniu 11 stycznia 1919 r. w „bitwie pod wiatrakami”, oddziały powstańcze z Osiecznej wspomagane przez oddziały z Krzywina i Śmigła odparły atak niemieckiego Grenzschutzu, co uutorowało miastu drogę do niepodległości. Zwycięska bitwa powstańców w dniu 11 stycznia 1919 r., przyczyniła się do usunięcia niemieckiej władzy w Osiecznej. Niepodległość została jednak znowu utracona w wyniku wybuch II wojny światowej. Wojsko niemieckie wkroczyło do Osiecznej 5 września. Rozpoczęła się trwająca do 27 stycznia 1945 roku okupacja hitlerowska. W dniu 27 stycznia 1945 roku do miasta wkroczyli żołnierze radzieccy, którzy zdobyli miasto po zaciętej walce z hitlerowcami. Rozpoczęła się odbudowa miasta. W roku 1946 liczba mieszkańców wynosiła 1323 osoby. Liczba mieszkańców – chociaż wolno – systematycznie się powiększała, by w roku 1989 osiągnąć liczbę 1981 osób. Władze miasta starały się zapewnić jak największej liczbie

ludności pracę. Powstawały nowe zakłady pracy, reaktywowano te które zostały wcześniej zamknięte. Od 1999 roku, w wyniku przeprowadzonych reform administracyjnych, miasto z gminą wróciły do województwa wielkopolskiego (przed poprzednią reformą administracyjną, przeprowadzoną w 1975 roku, było to województwo poznańskie). Dotychczasowe województwo leszczyńskie przestało istnieć, a Osieczna znajduje się obecnie w powiecie leszczyńskim i w/w województwie.

Pierwsza wzmianka o kościele w Osiecznej pochodzi z końca XIV w., i podaje księdza Mikołaja jako proboszcza w 1397 r. W roku 1419 toczył się proces między proboszczem osieckim i goniembickim, co świadczy o tym, że parafia była już samodzielna. Pierwszy kościół był najprawdopodobniej zbudowany z drewna, kryty gontem. W 1464 roku figurował pod wezwaniem Matki Bożej, ale już w roku 1475 pod wezwaniem św. Trójcy i św. Doroty, a w 1514 roku, pod wezwaniem Świętej Trójcy. Ok. 1540 Andrzej Górka widząc upadek drewnianego kościoła ufundował nową murowaną świątynię. Był to kościół gotycki, trzynawowy, kryty gontem. W drugiej połowie XVI wieku, ziemie polskie ogarnęła fala reformacji. Pod naciskiem reformatorów, Stanisław Górka (syn Andrzeja) odebrał katolikom kościół parafialny i przekazał protestantom. W Osiecznej doszło do otwartych waśni i starć o podłożu religijnym. Po śmierci Stanisława Górki w 1592 roku Osieczną w spadku otrzymał jego siostrzeniec Andrzej Czarnkowski. Nowy właściciel Osiecznej wpłynął na złagodzenie sporów religijnych. Przywrócił możliwość odprawiania nabożeństw katolickich. W XVII i XVIII wieku, Osieczna posiadała cztery kościoły: kościół parafialny, Św. Ducha, klasztorny i protestancki. Kościół parafialny był wielokrotnie remontowany i przebudowywany. W drugiej połowie XIX wieku parafia otrzymała nowy cmentarz, położony przy ul. Krzywińskiej. Do dnia dzisiejszego zostały w mieście dwa kościoły; kościół parafialny i przyklasztorny oraz dom wraz z kaplicą należący do zgromadzenia sióstr elżbietanek. Obecnie kościół i parafia jest pod wezwaniem Św. Trójcy i należy do dekanatu Rydzyna Archidiecezja Poznańska.

4.4. Obiekty i tereny

Osieczna jest małym miasteczkiem o dość zwartej zabudowie architektonicznej. Urządzenie miasta nastąpiło na bazie wytyczenia niemal kwadratowego rynku, wokół którego przydzielano parcele, za którymi z kolei wytyczano ulice gospodarcze. Dzisiaj miasto rozrasta się wzdłuż głównych ulic i widoczna jest szybsza rozbudowa architektoniczna wschodniej części miasta. Związane jest to z utworzeniem i sprzedażą działek budowlanych przez Urząd Gminy Osieczna oraz osoby prywatne. Na terenie miejscowości znajduje się „Letnisko” i tzw. „Letnisko Górka”. Pierwsze jest typowym „letniskiem” położonym nad plażą w pobliżu Jeziora Łoniewskiego o zabudowie w większości drewnianej służącej mieszkańcom do wypoczynku letniego. Na terenie letniska oprócz domków letniskowych indywidualnych osób dawniej znajdowały się także środki wypoczynkowe, znajdujące się w administrowaniu zakładów pracy, które udostępniały ośrodki swoim pracownikom. Obecnie większość tych ośrodków została sprzedana osobom prywatnym. Znajduje się tu także pole namiotowe z wydzieloną kwaterą dla przyczep kempingowych. Na terenie „Letniska” działa kilka punktów gastronomicznych w większości czynnych tylko okresowo latem. Znajduje się tu także boisko do gry w piłkę nożną wyposażone w ławki do siedzenia. Całość gruntu „Letniska” należy do Gminy Osieczna.

„Letnisko Górka” jest małym osiedlem domków w większości murowanych stanowiących własność osób prywatnych. Domki te pomimo, iż przystosowane są do całorocznego zamieszkania, zamieszkane są w większości tylko z rozpoczęciem okresu letniego. „Letnisko Górka” umiejscowione jest na wzniesieniu zapewniającym piękny widok na jezioro. Odległość od jeziora wynosi ok. 300 m.

Po drugiej stronie jeziora na tzw. „Stanisławówce” (stanowiącej część miasta Osieczna), w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego prężnie rozwija się zabudowa jednorodzinna oraz letniskowa. Zlokalizowana jest tam także historyczna druga plaża jeziora Łoniewskiego. Obecnie teren ten znajduje się w rękach prywatnych i nie jest ogólnodostępny dla wypoczywających osób.

4.5. Gospodarka i rolnictwo

Na terenie miasta Osieczna na dzień 15.11.2022 r. działa 305 podmiotów gospodarczych wpisanych do CEIDG. Na terenie miasta Osiecznej znajduje się także wiele gospodarstw rolnych powyżej 1 ha (w tym 3 gospodarstwa agroturystyczne).

Zdecydowana większość mieszkańców Osiecznej utrzymuje się z pracy poza sektorem rolniczym w sektorze MSP. Ludność zatrudnienie znajduje w miejscowych zakładach produkcyjno-usługowych oraz dzięki dogodnemu połączeniu i bliskości w Lesznie. Działalność gospodarcza charakteryzuje się dużą dynamiką zmian (duża liczba rejestracji i wyrejestrowywania firm). Większość podmiotów gospodarczych to własność prywatna. Na terenie miasta brak dużych zakładów przemysłowych i przedsiębiorstw tzw. „wysokiej techniki”.

4.6. Sąsiedzi i letnicy

Osieczna jest dość atrakcyjnie położona, prawie pośrodku gminy, w niedużej odległości od Leszna, Krzywina i Śremu. Od kilku lat obserwuje się, iż staje się ona miejscem wypoczynku mieszkańców Leszna. Ma to zapewne związek z usytuowaniem miejscowości u stóp Jeziora Łoniewskiego, istnieniem dobrego połączenia drogowego, dobrymi połączeniami komunikacyjnymi (podmiejska komunikacja prywatna) oraz istniejącą infrastrukturą turystyczną. Nad jeziorem znajduje się kąpielisko wraz z towarzyszącą infrastrukturą (pomost, ratownik, wypożyczalnia sprzętu). Dodatkowo turystów przyciągają istniejące „Letniska” z wyposażeniem oraz pole namiotowo-kempingowe. Na terenie miasta zlokalizowana jest także ogólnodostępna baza noclegowa obsługująca turystów w tym Szkolne Schronisko Młodzieżowe „Morena” oferujące młodzieży i dorosłym miejsca noclegowe przez cały rok.

4.7. Instytucje

Miasto Osieczna stanowi siedzibę władz gminnych. Na terenie miasta znajdują się dwa Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, obsługujące zarówno mieszkańców miasta jak i gminy. Dzieci z Osiecznej uczęszczają do Zespołu Szkół w Osiecznej obejmującego szkołę podstawową i przedszkole. W mieście zlokalizowany jest także jeden z dwóch działających w gminie żłobków. Działa także mające siedzibę w nowoczesnym budynku Centrum Kultury i Biblioteka.

4.8. Ludzie, organizacje społeczne

Analiza danych demograficznych miasta Osiecznej wskazuje, że liczba ludności w mieście będzie w najbliższych latach wzrastała oraz zgodnie z ogólnokrajowymi tendencjami będą następowały zmiany w strukturze wieku ludności i będzie następował wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Kształtowanie się liczby ludności w mieście Osieczna w latach 2015 – 2022

Rok	Liczba ludności
2015	2275
2016	2274
1017	2300

2018	2319
2019	2326
2020	2349
2021	2364
2022	2380

W Osiecznej działają następujące organizacje społeczne:

- Ochotnicza Straż Pożarna
- Orkiestra Dęta
- Koło Śpiewu „Lutnia”
- Towarzystwo Ziemi Osieckiej
- Grupa piłkarska „Oldboys” Osieczna
- Koło Emerytów i Rencistów
- Gminny Klub Sportowy „TĘCZA-OSA” Osieczna
- Mażoretki
- Klub Anonimowych Alkoholików
- Koło PZW nr 179 Osieczna

5. Obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno-użytkowe

W miejscowości Osieczna można wyróżnić następujące obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców:

- **Letnisko w Osiecznej:** posiada zaplecze sportowo-rekreacyjne oraz bazę noclegowo-gastronomiczną. Miejsce spotkań, rekreacji i organizacji imprez sportowo-kulturalnych – zaspokojenie potrzeb społecznych, rekreacyjnych i kulturalnych.
- **Rynek w Osiecznej:** prawie centralne położenie w miejscowości, liczne punkty handlowo-usługowo-gastronomiczne. Stanowi miejsce organizacji imprez kulturalnych np. Dożynki, Dni Osiecznej jak również stanowi miejsce spotkań mieszkańców – przestrzeń publiczna służąca zaspokojeniu potrzeb społecznych i kulturalnych.
- **Osieckie wiatraki koźlaki i teren wokół:** unikalny zespół trzech wiatraków, miejsce bitwy w trakcie powstania wielkopolskiego, sąsiaduje z lapidarium ewangelickim. Miejsce organizacji uroczystości okolicznościowych np. obchodów dnia 11 listopada – przestrzeń publiczna służąca mieszkańcom do zaspokajania potrzeb społecznych.
- **Orlik:** kompleks boisk sportowych o sztucznej nawierzchni. Miejsce spotkań dzieci, młodzieży i dorosłych. Organizowane są tutaj liczne imprezy sportowo-rekreacyjne - przestrzeń publiczna służąca mieszkańcom do zaspokojenia potrzeb społecznych i rekreacyjnych.
- **Plac 600-lecia:** na placu zlokalizowany jest plac zabaw dla dzieci oraz siedziba Centrum Aktywności Społecznej. Miejsce rekreacji oraz spotkań licznych stowarzyszeń i organizacji społecznych – przestrzeń publiczna służąca mieszkańcom do zaspokojenia potrzeb społecznych, rekreacyjnych i kulturalnych.
- **Centrum Kultury i Biblioteka:** nowowybudowany nowoczesny obiekt zlokalizowany przy ul. Krzywińskiej. Miejsce organizacji koncertów i prób zespołów muzycznych oraz okazjonalnych imprez kulturalnych i spotkań – przestrzeń publiczna służąca mieszkańcom do zaspokajania potrzeb społecznych i kulturalnych.

6. Analiza zasobów miejscowości – atuty i słabe strony

Rodzaj zasobu	MIASTO OSIECZNA			
	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu Średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze -walory krajobrazu -walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie) -walory szaty roślinnej (parki, lasy) -cenne przyrodniczo obszary lub obiekty -świat zwierzęcy (ostoje siedliska) -osobliwości przyrodnicze -wody powierzchniowe (cieki, rzeki, stawy, jeziora) -podłoże, warunki hydrogeologiczne -gleby, kopaliny		X	X	X
Środowisko kulturowe -walory architektury i osobliwości kulturowe -walory zagospodarowania przestrzennego -zabytki -zespoły artystyczne			X	X
Dziedzictwo religijne i historyczne -miejsca, osoby i przedmioty kultu -święta, odpusty, pielgrzymki -tradycje, obrzędy, gwara -legandy, podania i fakty historyczne -ważne postacie historyczne -specyficzne nazwy		X	X	X
Obiekty i tereny -działki pod zabudowę mieszkaniową -działki pod domki letniskowe -działki pod zakłady usługowe i przemysł -pustostany mieszkaniowe, magazynowe i po przemysłowe -tradycyjne obiekty gospodarski (kuźnie, młyny) -plac i miejsca spotkań -miejsca sportu i rekreacji		X		X
Gospodarka, rolnictwo -specyficzne produkty -znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe -możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne	X	X	X	
Sąsiedzi i przyjezdni -korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, komunikacja, atrakcyjność turystyczna) -ruch tranzytowy -przyjezdni stali i sezonowi -baza turystyczna		X		X
Instytucje -placówki opieki społecznej -ośrodki zdrowia, apteki		X		X

-szkoły, przedszkola, żłobki				X
-Instytucje Kultury				X
-UG				X
Ludzie, organizacje społeczne				
-Ochotnicza Straż Pożarna				X
-stowarzyszenia, towarzystwa				X
-zespoły (muzyczne, sportowe)				X

7. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości, w której będzie realizowana operacja

Na podstawie analizy zasobów, opracowano korzystne i niekorzystne cechy wewnętrzne miejscowości, jak i potencjalne szanse i zagrożenia występujące w otoczeniu, które mogą mieć wpływ na przyszłość miejscowości i mieszkańców.

Podsumowanie sytuacji rozwojowej miasta Osieczna

SILNE STRONY <ul style="list-style-type: none"> - wysokie walory krajobrazowe, środowiskowe, turystyczne - usytuowanie nad jeziorem - dobre centralne położenie w gminie - bliskość miasta Leszna - bogata historia miasta wraz z licznymi zabytkami - możliwość kupna działek pod zabudowę mieszkaniową i letniskową - tereny do zagospodarowania - istniejąca baza turystyczna i rekreacyjna	SŁABE STRONY <ul style="list-style-type: none"> - brak ew. konieczność modernizacji chodników i dróg - niedostateczna sieć ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych - eutrofizacja i zanieczyszczenie jeziora
OKAZJE <ul style="list-style-type: none"> - możliwość uzyskania środków finansowych pochodzących z Unii Europejskiej i programów krajowych - moda na mieszkanie i odpoczynek „za miastem” - pobudzenie inicjatyw społecznych	ZAGROŻENIA <ul style="list-style-type: none"> - migracja ludzi młodych - zbyt mała liczba atrakcyjnych ofert pracy

8. Wizja stanu docelowego

Miasto Osieczna jest jedną z najdynamiczniej się rozwijających miejscowości w Gminie Osieczna. Najważniejsze dla mieszkańców jest polepszenie warunków życia w miejscowości. Przekłada się to na dwa kierunki działania. Jednym z nich jest poprawienie podstawowych usług dla ludności oraz uczynienie miejscowości jako atrakcyjnej do zamieszkania i wypoczynku.

Dotyczy to przede wszystkim budowy, rozbudowy lub remontu istniejącej infrastruktury technicznej: sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, światłowodowej, gazowej oraz sieci drogowej (w tym chodników i ścieżek pieszo-rowerowych). Ma to bowiem bezpośrednie przełożenie na komfort zamieszkania mieszkańców oraz przyciągnięcie potencjalnych inwestorów czy turystów.

9. Arkusz planowania

Arkusz planowania – Plan Odnowy Miejscowości Osieczna zawiera układ wyznaczonych przez społeczność lokalną priorytetów rozwojowych, celów oraz konkretnych projektów do realizacji. Poszczególne priorytety i projekty zgodne są z ustaloną wizją rozwoju Osiecznej. W zależności od zaawansowania prac, projekty powinny być uszczegółowione. Szczególnie ważne jest określenie kosztów związanych z ich wdrażaniem oraz sposoby i źródła finansowania. Zwykle ma to największy wpływ na ustalanie harmonogramu realizacji planu.

Wizja „Osieczna wymarzoną miejscem do zamieszkania, wypoczynku i rekreacji”		
Priorytet Zwiększenie atrakcyjności miejscowości i poprawienie infrastruktury		
Cel 1	Cel 2	Cel 3
Infrastruktura turystyczno-rekreacyjna	Poprawa komunikacji i podstawowych usług dla ludności	Poprawa stanu istniejącej infrastruktury kulturalno-sportowej
Projekty: 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej na lotnisku w Osiecznej 2. Rozbudowa sieci ścieżek na lotnisku w	Projekty: 1. Przebudowa drogi ul. Osiedle 2. Budowa odnawialnych źródeł energii z przeznaczeniem dla budynków użyteczności publicznej	Projekty: 1. Budowa pumtracka w Osiecznej 2. Rozbudowa zaplecza socjalnego na boisku w Osiecznej 3. Modernizacja zespołu boisk Orlik

Osiecznej 3. Budowa ścieżki rowerowej Osieczna – Wojnowice – Kąty 4. Rewitalizacja oraz rozbudowa terenów zielonych 5. Budowa placu zabaw z elementami siłowni zewnętrznej na terenie „Stanisławówki”	3. Rewitalizacja rynku 4. Poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez budowę przejść 5. Rozbudowa sieci gazowej 6. Rozbudowa sieci światłowodowej 7. Budowa i modernizacja chodników 8. Budowa zbiornika retencyjnego o pojemności 200 m3 na terenie „Stanisławówki”	
--	---	--

10. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej 7 lat od dnia przyjęcia planu odnowy miejscowości w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju miejscowości, z podaniem szacunkowych kosztów ich realizacji

Priorytet	Cel	Projekt	Kolejność realizacji/ termin	Kto	Koszty
I	<i>Infrastruktura turystyczno-rekreacyjna</i>	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej na lotnisku w Osiecznej	1/ 2023-2024	Gmina Osieczna	500 tys. zł
		Rozbudowa sieci ścieżek na lotnisku w Osiecznej	2/ 2023-2026	Gmina Osieczna	300 tys. zł
		Budowa ścieżki rowerowej Osieczna – Wojnowice - Kąty	3/ 2023-2026	ZDW w Poznaniu Gmina Osieczna	3,5 mln zł
		Rewitalizacja oraz rozbudowa terenów zielonych	4/ 2023-2025	Gmina Osieczna	300 tys. zł
		Budowa placu zabaw z elementami siłowni zewnętrznej na terenie „Stanisławówki”	5/ 2027	Gmina Osieczna	300 tys. zł

	<i>Poprawa komunikacji i podstawowych usług dla ludności</i>	Przebudowa drogi ul. Osiedle	1/ 2023	Gmina Osieczna	400 tys. zł
		Budowa odnawialnych źródeł energii z przeznaczeniem dla budynków użyteczności publicznej	2/ 2023-2024	Gmina Osieczna	500 tys. zł
		Rewitalizacja rynku	3/ 2023-2025	Gmina Osieczna	1,5 mln zł
		Poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez budowę przejść	4/ 2023-2025	Gmina Osieczna	200 tys. zł
		Rozbudowa sieci gazowej	5/ 2023-2026	PGNiG	5,0 mln zł
		Rozbudowa sieci światłowodowej	6/ 2023-2026	Operatorzy sieci	2,0 mln zł
		Budowa i modernizacja chodników	7/ 2023-2029	Zarządcy dróg Gmina Osieczna	3,0 mln. zł
		Budowa zbiornika retencyjnego o pojemności 200 m3 na terenie „Stanisławówki”	8/ 2024-2030	Gmina Osieczna	1,1 mln zł
	<i>Poprawa stanu istniejącej infrastruktury kulturalno-sportowej</i>	Budowa pumtracka w Osiecznej	1/ 2023-2024	Gmina Osieczna	250 tys. zł
		Rozbudowa zaplecza socjalnego na boisku w Osiecznej	2/ 2024	Gmina Osieczna	150 tys. zł
		Modernizacja zespołu boisk Orlik	3/ 2024	Gmina Osieczna	500 tys. zł

Uzasadnienie

do uchwały nr LV. .2023 Rady Miejskiej Gminy Osieczna z dnia 21 września 2023 r. w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Osieczna na lata 2023-2030

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem o charakterze planowania strategicznego. Opracowanie, przyjęcie a następnie wdrożenie Planu Odnowy wiąże się z określonymi korzyściami dla społeczności lokalnej. Jedną z przesłanek dla opracowania niniejszego Planu Odnowy Miejscowości Osieczna jest możliwość ubiegania się o środki pomocowe Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Dokument ten jest niezbędny jako załącznik do wniosku o dofinansowanie projektu.

Burmistrz Gminy

Stanisław Glapiak